

DA'AT TORAH AND RABBINIC AUTHORITY

SHIUR 2 - LO TASUR - THE ROOT OF RABBINIC AUTHORITY

בית כנסת הנשיא

1. The Sages said that [we must obey the Beit Din] even when they say that 'left' is 'right'. [One should] not say (perish the thought) that [the *dayanim*] erred because 'I, the puny one, see clearly that they have erred.' Rather, one's own perception must be nullified before the brilliance of their intelligence and their *siyata deshemaya*. The Sages have said "One Sanhedrin cannot nullify [a ruling by] an [earlier] Sanhedrin unless it is greater in wisdom and number." ... This is the Torah view [*da'at Torah*] on *emunas chachamim*.

Rav Eliyahu Dessler, *Michtav Me'Eliyahu I* p75

We saw in the first shiur that Rav Dessler clearly invokes the mitzvah of Lo Tasur and the authority of the Sanhedrin to explain the binding nature of Da'at Torah. This is perhaps that most used source for the concept and will be analyzed in this shiur

A] THE SANHEDRIN

2. טז וליאמר ה' אל-משה אספה-לי שבעים איש מוזקני ישראל אשר ידעת כיהם זקני העם ושטריו ולקחת אתם אל-אהל מועד והתיצבו שם עמך: יז וגרדתי ודברתי עמך שם ואצלתי מן-הרוח אשר עלך ושמתני עליהם ונשאו אותך במשא העם ולא-תשא אותה לבדך

במדבר יא:טז-יז

The original Beit Din HaGadol (which later became known as the Sanhedrin) of 70 elders plus Moshe was established in order to ease the burden on Moshe. The verses refer explicitly to part of Moshe's 'ruach hakodesh' resting on them.

3. וגם בירושלם העמיד והושפט מן הלויים והכהנים ומראשי האבות לישראל למשפט ה' ולריב ונשבו ירושלם

דברי הימים ב פרק יט פסוק ח

The Sanhedrin functioned throughout Jewish history, including throughout the First and Second Temple periods, and was based in the Temple complex. 40 years prior to the destruction of the Second Temple, the Sanhedrin left its home and began a period of exile, first within Jerusalem and then, following the Churban, to other parts of Eretz Yisrael. It moved first to Yavneh, then Usha, back to Yavneh, again to Usha, to Shefaram, Beth Shearim, Sephoris and finally, in around 200 CE to Tiberias. Its power waned over the subsequent years under increasing pressure from the Roman Byzantine authorities until it was eventually made illegal by the Romans in 425 CE¹.

B] THE SOURCE OF RABBINIC AUTHORITY - THE SANHEDRIN

4. ח כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפַּט בֵּין-דָּם לְדָם בֵּין-דִּין לְדִין וּבֵין לְנֶגַע לְנֶגַע דְּבָרֵי רִיבֹת בְּשַׁעֲרֶיךָ וְקִמַּתְּ וְעָלִיתָ אֶל-הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: ט וּבָאתָ אֶל-הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל-הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הָהֵם וְדִרְשָׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט: י וְעָשִׂיתָ עַל-פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן-הַמִּקְדָּשׁ הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְשִׁמַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֶד: יא עַל-פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יֹרֶד וְעַל-הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר-יֵאמְרוּ לְךָ תַעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִן-הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמָאל: יב וְהָאִישׁ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה בְּדוֹן לְבָבֹתָי שָׁמַע אֶל-הַכֹּהֵן הָעֹלֵם לְשַׁרְתָּ שָׁם אֶת-ה' אֶלְקֶיךָ אֹו אֶל-הַשֹּׁפֵט וּמֹת הָאִישׁ הַהוּא וּבְעֶרְתָּ הָרַע מִיִּשְׂרָאֵל: יג וְכָל-הָעָם שָׁמְעוּ וַיִּרְאוּ וְלֹא יִזְדוֹן עוֹד

דברים יז:ח-יג

The Torah here vests authority in 'the Rabbis'. Important questions on this include:-

(i) Which Rabbis does this include? Only the Sanhedrin in the Temple complex? The Sanhedrin even in exile? 'Chazal' - the rabbis of the Talmudic period? Contemporary rabbis?

1. For a good summary of the history of the Sanhedrin and attempts in modern times to re-establish it, see www.thesanhedrin.org/en/index.php?title=Historical_Overview

(ii) What areas of halachic life fall within this authority? According to some commentators, the authority is broad - to engage in the the process of (a) transmission (mesorah); (b) interpretation (drasha) and (c) legislation (mitzvos derabbanan). Others interpret the authority more narrowly

(iii) Does this authority extend beyond the realm of halacha and if so how far? Issues of hashkafa? Totally non-religious matters?

(iv) How does this authority interface with other related concepts such as Da'at Torah, Emunat Chachamim?

5. (יא) ימין ושמאל - חפילו חומר לך על ימין שכול שמאל ועל שמאל שכול ימין, וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל

רש"י דברים י"א

Rashi paraphrases Chazal who state that 'left' and 'right' means even if the Sanhedrin tell us to do something which seems clearly wrong, we must listen.

6. ימין ושמאל, אפילו מראים בעיניך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם

ספרי דברים פרשת שופטים פסקא קנז

The actual source in Chazal says that even is 'it seems to us' that the answer is wrong, implying that if it is obviously wrong then we need not listen.

7. דתני יכול אם יאמרו לך על ימין שהיא שמאל ועל שמאל שהיא ימין תשמע להם!! תלמוד לומר 'ללכת ימין ושמאל' - שיאמרו לך על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהיא שמאל

תלמוד ירושלמי מסכת הוריות פרק א דף מה טור ד ה"א

The Talmud Yerushalmi clearly understands these verses to mean that, a scholar may NOT follow the ruling of the Sanhedrin when he is convinced that it is in fact so clearly in error that they have mixed up 'left and right'. This ruling is in fact following in the Bavli (Harayot 2b) and is stated in the Rambam.

8. (יג) וְאִם כָּל עֵדוֹת יִשְׂרָאֵל (אלו סנהדרין) יִשְׁגּוּ וְנִעְלַם דָּבָר (טעו להורות זאחת מכל כריתות שצחורה שכול מותר) מֵעֵינֵי הַקֹּהֵל וְעָשׂוּ (שעשו לזכור על פיהם) אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאָשְׁמוּ: (יד) וְנִדְעָה הַחֲטָאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עֲלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקֹּהֵל פָּר בֶּן בָּקָר לַחֲטָאת וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ לִפְנֵי אֱהֱל מוֹעֵד: (טו) וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי ה' וְשַׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי ה'

ויקרא פרק ד (ורש"י)

The Chumash includes a procedure for when the Sanhedrin issues a mistaken psak and the community follows it

9. הוורו בית דין לאכול חלב הקיבה כולו, וידע אחד מן הקהל שטעו ושחלב הקיבה אסור ואכלו מפני הוראתן, שהיה עולה על דעתן שמצוה לשמוע מבית דין אע"פ שהם טועים, הרי זה האוכל חייב חטאת קבועה על אכילתו, ואינו מצטרף למנין השוגגים על פיהם. במה דברים אמורים כשהיה זה שידע שטעו חכם או תלמיד שהגיע להוראה אבל אם היה עם הארץ הרי זה פטור שאין ידיעתו באיסורין ידיעה ודאית

רמב"ם הלכות שגגות פרק יג הלכה ה

If a talmid chacham followed the mistaken psak of the Sanhedrin in the knowledge that it was wrong, he must bring his own korban. He should have known better than to follow a mistaken psak!

It clearly follows that (a) the Rabbis are not infallible and (b) we may not follow them if it is clear that they are wrong. This seems to conflict with the Sifri on 'left and right'. The Rishonim and Acharonim were well aware of the apparent contradiction and there are many approaches to reconcile the two².

One approach to reconciliation is to note that the Sanhedrin had full authority only once it had formally taken a vote and issued a psak. Without this formal process the concept of 'left and right' does not apply. However, others take the view that there is a fundamental dispute here in Chazal as to the authority of the Sanhedrin, with the Yerushalmi (and the Rambam) ruling that such authority is NOT absolute in the face of an obvious error³.

2. See Kaplan 1992 pp29-33 for a summary of some of the commentaries

3. See Rav Dovid Zvi Hoffman in Melamed LeHo'il 3:82 who understands that the two sources differ as to the exegesis of the Devarim 17:11 - למסורת - יש אם למקרא או יש אם למסורת

As noted above, a careful look at Rashi will show that he actually strengthened the language of the Sifri to state that even if the Beit Din tell us DIRECTLY something which seems obviously wrong, we still have to follow it. The Ramban on Chumash explains why this is.

10. (יא) ימין ושמאל - אפילו אם אומר לך על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין, לשון רש"י. וענינו, אפילו תחשוב בלדך שהם טועים, והדבר פשוט צעניך כאשר אתה יודע בין ימיך לשמאלך, תעשה כמלותם, ואל תאמר איך אוכל החלצ הגמור הזה או אהרוג האיש הנקי הזה, אבל תאמר כך לוב אותי האדון המלצה על המלות שאעשה בכל מלותיו ככל אשר יורוני העומדים לפניו במקום אשר יבחר ועל משמעות דעתם נתן לי התורה אפילו יטעו, וזה כענין רבי יהושע עם ר"ג ציוס הכיפורים שחל להיות צחצונו (ר"כ כה):
 והלורך במלצה הזאת גדול מאד, כי התורה נתנה לנו צחצו, וידוע הוא שלא ישתוו הדעות בכל הדברים הגולדים, והנה ירצו המחלוקות ותעשה התורה כמה תורות. וחתך לנו הכתוב הדין, שנשמע לציית דין הגדול העומד לפני השם במקום אשר יבחר בכל מה שיאמרו לנו בפירוש התורה, בין שקבלו פירושו עד מפי עד ומשה מפי הגבורה, או שיאמרו כן לפי משמעות המקרא או כוונתה, כי על הדעת שלהם הוא נותן (לנו) [להם] התורה, אפילו יהיה צעניך כמחליף הימין בשמאל, וכל שכן שיש לך לחשוב שהם אומרים על ימין שהוא ימין, כי רוח השם על משרתי מקדשו לא יעוז את חסידיו לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול. ולשון ספרי (שופטים קנד) אפילו מרחין צעניך על הימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם

רמב"ן דברים פרק יז פסוק יא

According to the Ramban, the Sanhedrin is protected from mistake by Divine assistance so that what seems to us to be wrong may actually be correct. And even if they DO make mistakes (which is possible), we are obligated to follow the ruling⁴ since God wants there to be a uniformity to halachic practice.

11. והיה מאמרו (דברים ד-ב) לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם, על מה שצויתי אתכם על ידי משה ועל ידי נביא מקרבך מאחיק, על התנאים הנזכרים בנבואה, ומה שנקבצו עליו הכהנים והשופטים מן המקום אשר יבחר ה'. מפני שהם נעזרים בשכינה, ולא יתכן לעבור עליהם שישכימו בדבר שחולק על התורה, בעבור רובם. ולא תעבור עליהם הטעות לחכמתם הרחבה הירושה והטבעית הקנויה. כאשר קבלו, כי הסנהדרין היו מצווים לדעת כל החכמות, כל שכן שמעט שנסתלקה מהם הנבואה או מה שעומד במקומה מבת קול וזולת זה

ספר הכוזרי מאמר ג אות מא

The Kuzari also states that the collective Sanhedrin were protected from mistake due to their number and their very broad wisdom.

12. [ספרי כאן] לא תסור ממנו ימין ושמאל - אפילו יאמרו לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין לא תסור ממצותם, כלומר שאפילו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים אין ראוי לנו לחלוק עליהם אבל נעשה כטעותם, וטוב לסבול טעות אחד ויהיו הכל מסורים תחת דעתם הטוב תמיד, ולא שיעשה כל אחד ואחד כפי דעתו שבזה יהיה חורבן הדת וחלוק לב העם והפסד האומה לגמרי. ומפני ענינים אלה נמסרה כוונת התורה אל חכמי ישראל

ספר החינוך מצוה תצו

The Chimuch fully accepts the possibility of the Sanhedrin making a mistake but we must still follow them. That is a price worth paying for a unified religious practice.

C] WHICH RABBIS HAVE THE AUTHORITY OF THE SANHEDRIN?

C1] THE POSITION OF THE RAMBAM

13. והמצוה הקע"ד היא שצונו לשמוע לבית דין הגדול ולעשות כל מה שיצו בו מאיסור והיתר

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קעד

The Rambam explains that the positive mitzvah is to listen to the 'Beit Din HaGadol'.

14. והמצוה השי"ב היא שהזהירנו מחלוק על בעלי הקבלה עליהם השלום ומצאת ממצוותם במעשה התורה. והוא אמרו לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך

ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה שיב

But the negative mitzvah is not to deviate from the words of the 'Ba'alei Hakabala'. This expression would seem to include Rabbis after the Sanhedrin

4. Note that different commentators have debated the import of these words of the Ramban. Do they imply that there IS an objective truth 'in Shamayim' but God does not require of us to find it - לא בשמים היא? In that case the ruling of the majority of the most qualified people - the Sanhedrin - is the best that we can humanly do (see Derashot HaRan #11). Or, is the Ramban telling us that there is actually no 'objective' truth 'out there'. The 'real' truth is whatever the Sanhedrin determines it to be.

15. נמצא רבינא ורב אשי וחבריהם סוף גדולי חכמי ישראל המעתיקים תורה שבעל פה

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

.... but only until the time of Ravina and Rav Ashi who put together the Gemara. Thus according to the Sefer Hamitzvot the authority of the Talmud may be rooted in Lo Tasur.

16. וענין שני הגמרות הוא פירוש דברי המשניות וביאור עמקותיה ודברים שנתחדשו בכל בית דין ובית דין מימות רבינו הקדוש ועד חיבור הגמרא.וכן יתבאר מהם המנהגות והתקנות שהתקינו או שנהגו בכל דור ודור כמו שראו בית דין של אותו הדור. לפי שאסור לסור מהם שנאמר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

The Rambam also indicates in the introduction to the Yad that the Lo Tasur applies up until the end of the Gemara.

17. א בית דין הגדול שבירושלים הם עיקר תורה שבעל פה, והם עמודי ההוראה ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל, ועליהן הבטיחה תורה שנאמר על פי התורה אשר ירוך זו מצות עשה, וכל המאמין במשה רבינו ובתורתו חייב לסמוך מעשה הדת עליהן ולישען עליהן

ב כל מי שאינו עושה כהוראתן עובר בלא תעשה שנאמר לא תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל אחד דברים שלמדו אותן מפי השמועה והם תורה שבעל פה, ואחד דברים שלמדו מפי דעתם באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן ונראה בעיניהם שדבר זה כך הוא, ואחד דברים שעשאו סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה והן הגזרות והתקנות והמנהגות. כל אחד ואחד מאלו השלשה דברים מצות עשה לשמוע להן, והעובר על כל אחד מהן עובר בלא תעשה. הרי הוא אומר: על פי התורה אשר ירוך - אלו התקנות והגזירות שיוורו בהם לרבים כדי לחזק הדת ולתקן העולם. ועל המשפט אשר יאמרו - אלו דברים שלמדו אותן מן הדין באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן. מכל הדבר אשר יגידו לך - זו הקבלה שקבלו איש מפי איש.

רמב"ם הלכות ממרים פרק א

In the Mishne Torah itself however, the Rambam explains that BOTH the positive and negative mitzvot of Lo Tasur relate only to the Sanhedrin. The Rambam also states that the authority of Lo Tasur extends to all three areas of halachic material:- (a) Halacha LeMoshe MiSinai; (b) Halachot derived from Chumash through drash; (c) Rabbinic legislation.

17. מצאן חוץ למקומן והמרה עליהן פטור, שנאמר וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם לו מיתה

רמב"ם הלכות ממרים פרק ג הלכה ז

18. מלמד שהמקום גורם. כלומר כל זמן שסנהדרי גדולה במקומה בלשכת הגזית אבל משגלתה סנהדרי גדולה מן המקום הכוא בטלו דיני נפשות מכל ישראל. ואפילו ביציאתם משם לטייל מעט ולחזור נטל כוחם ורשותם מהם עד שיכיו במקומם כמו שאמרו (סנה' יד) מלאך אצית פאגיו והמרה עליהן, יכול תהא המרה המרה ת"ל וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם. וכל שכן לאחר חורבן כמו שאמרו וצאת אל הכהנים הלויים ואל השופט - בזמן שיכיה כהן יש משפט בזמן שאין כהן אין משפט ומנין שתהא סנהדרי גדולה סמוכה למוצא ת"ל מעם מזבחי תקחמו למות וכו'. ומאוחה שעב בטלו כל הדינין החלויין צב"ד הגדול

השגות הרמב"ן לספר המצוות מצות עשה קנג

Furthermore, the Sanhedrin means ONLY the body that sat in its authorized place in the Beit Mikdash. The clear implication is that once the Sanhedrin moved away from the Temple, Lo Tasur no longer applies.

19. ויבאָתָּה - לרבות בית דין שביבנה

ספרי דברים פרשת שופטים פסקא קנג

Chazal elsewhere indicate that the Sanhedrin has the authority of Lo Tasur EVEN when exiled to Yavneh. The Talmud Yerushalmi also brings such a opinion.

20. והנני מוסיף לדבריו דאפילו גזרו ב'ד הגדול שבירושלים חוץ ללשכת הגזית, אע"פ שפשטה גזרותם ותקנתם בכל ישראל, אין בכל תקנתם ומנהגם לא עשה דעל פי התורה אשר ירוך ולא לאו דלא תסור מן התורה אלא אסמכתא בעלמא היא

מרגינתא טבא ספר הצות שורש אה

R' Aryeh Leib Horowitz rules that any ruling made by the Sanhedrin once outside its original place has the authority of Lo Tasur only on a rabbinic level.

21. ולחכמי הדורות הבאים אחריהם נצטוונו לשמוע במה שיבארו בדיני התורה, וזהו נכלל באמרו אחרי רבים להטות. אך בהגדרים והתקנות שיעשו לא נצטוונו מהם מאחרי רבים להטות, שזה לא יכלול, רק שנלך בביאור משפטי התורה אחר הרוב, ולא ינסו בכלל הזה גדרים וסייגים כלל. אבל הסמיכות אל לא תסור, שכמו שנתן זה הכח לסנהדרין להיותם מורי התורה וגדוליה, כן ראוי שינתן לכל חכמי גדולי ישראל בדרך האסמכתא. ומן הטעם הזה ייחסו הגדרים והתקנות אל לא תסור, אך בביאור משפטי התורה יהיה החיוב לשמוע דבריהם מאחרי רבים להטות

דרשות הר"ן הדרוש השנים עשר

The Ran understands that Lo Tasur applies on a Rabbinic level to the generations of gedolim that come after the Sanhedrin (perhaps even today?).

If Lo Tasur on a Torah level is restricted to the Sanhedrin (either in the Temple or in exile), wherein lies the authority of the Talmud, which was completed centuries after the Sanhedrin was disbanded?

22. אבל כל הדברים שבגמרא הבבלי חייבין כל ישראל ללכת בהם וכופין כל עיר ועיר וכל מדינה ומדינה לנהוג בכל המנהגות שנהגו חכמי הגמרא ולגזור גזירותם וללכת בתקנותם. הואיל וכל אותם הדברים שבגמרא הסכימו עליהם כל ישראל

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

The Rambam explains that the authority of the Talmud is based on the universal acceptance of Klal Yisrael

23. כל בית דין שעמד אחר הגמרא בכל מדינה ומדינה וגזר או התקין או הנהיג לבני מדינתו או לבני מדינות רבות לא פשוט מעשיו בכל ישראל מפני רחוק מושבותיהם ושבוש הדרכים. והיות בית דין של אותה המדינה יחידים ובית דין הגדול של שבעים ואחד בטל מכמה שנים קודם חיבור הגמרא. לפיכך אין כופין אנשי מדינה זו לנהוג כמנהג מדינה האחרת. ואין אומרים לבית דין זה לגזור גזירה שגזרה בית דין אחר במדינתו. וכן אם למד אחד מהגאונים שדרך המשפט כך הוא ונתבאר לבית דין אחר שעמד אחריו שאין זה דרך המשפט הכתוב בגמרא, אין שומעין לראשון אלא למי שהדעת נוטה לדבריו בין ראשון בין אחרון

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

The Rambam states that Rabbis after the Gemara have only local authority over those communities which accept them.

24. שמיים חתימת המשנה קיימו וקבלו שדורות האחרונים לא יחלקו על הראשונים וכן עשו גם צחתימת הגמ' שמיים שנחתמה לא ניתן רשות לשום אדם לחלוק עליה

כסף משנה הלכות ממרים פרק ב הלכה א

This is also how the Kesef Mishne understands the Rambam. After the Sanhedrin, Rabbinic authority is based on communal acceptance. Thus the Mishna and the Gemara achieved their standing through this acceptance.

R. Chaim Brisker explained the Rambam to mean that any Beit Din that is accepted by all of Klal Yisrael has the status of a Sanhedrin and its psak is binding. (Due to To Tasur?). Rav Elchanan Wasserman also held that a universally accepted statement of the Gedolei Yisrael even today had the status of the Beit Din Hagadol.

This position of the Rambam was tested strongly in his dispute with the Gaon Rav Shmuel ben Eli who headed the Academy in Bavel from around 1160-1200. Some salient points on that episode:-

- Shmuel b. Eli claimed a genealogy back to Shmuel HaNavi and ran a grand palatial court. Every Jew in Bavel was required to contribute to his financial treasury.
- SbE claimed that the Geonate in Bavel were the successors to the Sanhedrin and wielded its authority - a point which the Rambam pointedly denied - see above.
- Rambam criticized SbE's coercive style, the hierarchical leadership of the Geonate and the heavy emphasis on study of Talmud to the exclusion of other things.
- SbE attacked the Rambam in a polemical work, to which the Rambam responded in his Ma'amar Techiyat Hametim.
- Rambam intervened in supporting the appointment of the Reish Galuta in Bavel which also angered SbE who actually opposed the institution of the Exilarch generally and felt that leadership should rest only in the hands of the Geonim⁵.

5. For further information see *Maimonides*, Joel L Kraemer pp 412-417

C2] THE POSITION OF THE SEFER HACHINUCH

25. ונוהגת מצוה זו בזמן שביית דין הגדול בירושלם בזכרים ונקבות, שהכל מצווין לעשות כל אשר יורו. ובכלל המצוה גם כן לשמוע ולעשות בכל זמן וזמן כמצות השופט, כלומר החכם הגדול אשר יהיה בינינו בזמננו. וכמו שדרשו זכרונם לברכה (ראש השנה כה:): **ואל השופט אשר יהיה בימים ההם - יפתח בדורו כשמואל בדורו**. כלומר שמצוה עלינו לשמוע בקול יפתח בדורו כמו לשמואל בדורו. ועובר על זה ואינו שומע לעצת הגדולים שבדור בחכמת התורה בכל אשר יורו מבטל עשה זה. וענשו גדול מאד שזהו העמוד החזק שהתורה נשענת בו, ידוע הדבר לכל מי שיש בו דעת

ספר החינוך מצוה תצה

The Sefer HaChinuch agrees with the Rambam that the Mitzvah of Lo Tasur applies to all aspects of Rabbinic Law - see above. He goes further however to say that the mitzvah of Lo Tasur applies even to the Rabbis of our generation. This is based on the Chazal that Yiftach must be respected in his generation like Shmuel in his.

26. ולענין החיוב עלינו לשמוע לדברי חכמינו הקדמונים ואל גדולינו בחכמת התורה ושופטינו שבדורנו נוהגת בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות

ספר החינוך מצוה תצו

He also reiterates this for the positive Torah mitzvah to listen to the Gedolim - this applies to the Gedolim today.

27. כתב כאן ובכלל המלות ג"כ לשמוע ולעשות ככ"ז כמלות השופט החכם הגדול וכו' ועובר ע"ז ואינו שומע לעצת הגדולים שבדורו וכו'. ומנין לו זה!? ושאיני צ"ד הגדול אשר כבוד הש"י חופף עליהם כל היום ועליהם הבטיחה התורה וכו' וזודאי מלאו צאיזה מקום!

מנחת החינוך מצוה תצו

The classic commentary on the Sefer Hachinuch - the Minchat Chinuch (19C Russia) - asks where the Sefer Hachinuch could have obtained such a psak. He suggests that there may be indications of this in the Rambam or Ramban (most other commentators disagree) and ends by stating that the Sefer Hachinuch must have got it from somewhere!⁶

28. אבל דבר שתקנו חז"ל או אפ"ל הגאונים שבזמנינו לעשו סייג וגדר לתורה, איז אסור לשנות בלאו דאורייתא דכתיב לא תסור חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קכו סעיף א

The Chayai Adam rules like the Chinuch - all rulings by contemporary Rabbis to 'protect the Torah' are backed by the authority of Lo Tasur and it would therefore be an issur Torah to breach them.

C3] THE POSITION OF THE RAMBAN

29. אבל הדבר הצרור המנוקח מכל שצוה הוא שנודיע שאין הלאו הזה לא תסור אלא צמה שאמרו צפירושי התורה כגון הדברים הנדרשים בתורה בגזרה שוב או צבנין אז ושאר שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן. או צמשמעות לשון הכתוב עלמו, וכן צמה שקבלו הלכה למשה מסיני תורה שצטל פה. שאם יראו הם שזה הדבר אסור או מותר מן התורה לפי מדרש הכתוב או לפי פירושו או הלכה מפי השמועה ממש רבינו, ויראה הוא הפך חייב לצטל דעתו ולהאמין צמה שאמרו הם אבל התקנות והגזרות שגזרו חכמים למשמרת התורה ולגדר שלה, אין להם בלאו הזה אלא סמך בעלמא

השגות הרמב"ן לספר המצוות שורש א

The Ramban's view is that Lo Tassur requires us to follow the Rabbis in their transmission and interpretation of Torah laws. Rabbinic Legislation is NOT included in Lo Tassur. If so, what authority does Rabbinic Legislation have?

30. נראה מדברי הרמב"ן שלדבריו אין בדבריהם שום דאורייתא כלל אלא על כן צריך לומר לכאורה לדעת הרמב"ן שלא נצטוינו כלל מן התורה לשמוע לדברי חכמים. ותימה גדולה לומר כן, דאם כן מאיזו טעם אנו חייבין לשמוע להן? י"ל בכל המצוות והאיסורין של דבריהן **הסכימו דעתן לדעת המקום** ומהאי טעמא אנו חייבין לעשות כדבריהן, **שהרי אנו מקיימין בזה רצון השי' שהסכימה דעתן לדעתו**. ומכל מקום, כיון שלא בא עליהן ציווי מפורש בתורה, הן קלין מדברי תורה המפורשין

ר' אלחנן ווסרמן - קונטרס דברי סופרים ע' 6

Rav Elchanan Wasserman answers that the Rabbis reveal the specific will of God through their mitzvot. We follow them since this is what G-d specifically wants us to do. In this sense the Rabbis almost have a status of Navi (see next shiur). To which Rabbis does this refer? Why would this be restricted to Chazal? Who is a Gadol?

6. See Shu't Bnei Banim of Rav Yehuda Henkin 2:23:5 for analysis of this and an attempt to find sources for the Sefer HaChinuch.

D] WHAT AUTHORITY DO RABBIS HAVE TODAY?

31. מיכו י"א דאס נראה לדיין ולזני דורו מכה ראיות מוכרחות שאין כדין כמו שהזכר בפוסקים יכול לחלוק עליו מאחר שאינו נזכר בגמרא (טור בשם הרא"ש). זיאר הגר"א - דעל הגמ' אין רשות להוסיף ולא לגרוע כ"ש לחלוק כמ"ש צפ' הפועלי' רבינא ורז אשי סוף הוראה

רמ"א שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים סימן כה סעיף א וביאור הגר"א שם

The Rema and the Vilna Gaon rule that any Rabbi after the Talmud has the right in principle to argue with any other (even those from earlier periods) but not to argue with the conclusions of the Gemara

32. ב: בית דין שגזרו גזרה או תקנו תקנה והנהיגו מנהג ופשט הדבר בכל ישראל, ועמד אחריהם בית דין אחר ובקש לבטל דברים הראשונים ולעקור אותה התקנה ואותה הגזרה ואותו המנהג, אינו יכול עד שיהיה גדול מן הראשונים בחכמה ובמנין. והיאך יהיו גדולים מהם במנין הואיל וכל בית דין ובית דין של שבעים ואחד הוא, זה מנין חכמי הדור שהסכימו וקבלו הדבר שאמרו בית דין הגדול ולא חלקו בו

רמב"ם הלכות ממרים פרק ב הלכה ב

Even in the times of the Sanhedrin, decrees could only be set aside by a subsequent 'greater' Sanhedrin. This greatness was measured not only in wisdom but also in popular support.

33. ה: בית דין שנראה להן לגזור גזירה או לתקן תקנה או להנהיג מנהג צריכין להתיישב בדבר ולידע תחלה אם רוב הצבור יכולין לעמוד בהן או אם אין יכולין לעמוד ולעולם אין גוזרין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב הצבור יכולין לעמוד בה.

רמב"ם הלכות ממרים פרק ב הלכה ה

The implementation of the rulings of the Sanhedrin were also subject to some degree to the will of the people. The Sanhedrin was not allowed to make new legislation which it felt that the majority of the people⁷ could not cope with.⁸ What gave the Jewish people the halachic authority to decide on these matters?

34. ... הנח להן לישראל אם אין נביאים הן - בני נביאים הן

פסחים סו.

The Jewish people have (or at least had!) a collective 'nevuah' which leads them to the appropriate halachic response

In a modern context, an example of this principle played out in Rabbi Yehoshua Leib Diskin's attempt to ban secular studies in Y-m and the opposition of other gedolim at the time to his ability to bind any community other than his own. In 1856 a ban was issued by leading Rabbis of the Old Yishuv, including R. Samuel Salant and later reissued under the aegis of Rav Diskin. R. Yehiel Michal Pines, an early exponent of religious Zionism and a leader of the Yishuv, supported the establishment of an orphanage in Jerusalem where secular studies would be part of the curriculum. When in 1882 a cherem was pronounced against Pines by Rabbi Diskin, Pines approached his brother-in-law, R. David Friedman of Karlin, for moral support. R. "Dovidel" Karliner was a leading gadol and posek at the time. The following is taken from his Emeq Berakhah, a monograph on the regulations governing the issuance of bans.⁹

35. In the light of the above, it is clear that the ban issued in Jerusalem was not valid. The Jerusalem ban was issued without constraints or qualifications. Moreover, the ban was issued for all time, to be applied to future settlers in Jerusalem. Regarding this last point, those who issued the ban had no authority to do so, without first receiving the approval of the majority of the diaspora Jewish community. All Jews in the diaspora aspire to settle in Jerusalem, all Jews in the diaspora pray facing Jerusalem, and all Jews in the diaspora are regarded as residents of Jerusalem. It was inappropriate for one group of Jews to issue a ban that the rest of Jewry finds intolerable. Indeed, the ban discourages Jews from settling in the land of Israel and is, in effect, an enactment designed to prevent Jews from fulfilling a mitzvah.

36. אבל חכם אחד לא היה אוסר וגזר גזרות על כל ישראל כי אם לבני עירו ולגבולותיה. כי האחרים אין להם לקבל גזרותיו

שו"ת הריב"ש סימן רעא

The Rivash (14C Spain) rules that Rabbis today have authority only over their own kehillot. In the absence of a Sanhedrin with 'Rabbanim Musmachim' the authority of any Rabbi or Rabbinic body today is based upon its acceptance by the people. This element of communal 'grass-roots' support was always built into the system.

7. One example of this is the Rabbis' reluctance to impose too many restrictions on simcha after the Churban.

8. The subsequent halachot are (ii) If the Beit Din felt that the community could cope with the new law, yet the community rejected it and it never became widespread, this law fell away automatically; (iii) If a new law was apparently accepted, but after a time it became evident that the people could not cope with it and the law was falling out of use, a latter Beit Din could annul it, even though the Beit Din was not greater than the one which introduced it.

9. For more details see an article by Rabbi Shneur Leiman - Tradition 26:4 102-105.

37. אם מותר לחלוק על דברי רבותינו ברבים, אפילו במקומם בע"ה ל"א ניסן תשל"ז לגדול אחד בדבר שיש לך איזה חשש לקבוע מקומך בבני ברק מצד שבתוך דברי תורה איכא פעמים שאתה אומר שלא כדברי החזון איש זצ"ל, לא מובן שום חשש בזה ואדרבה זהו כבודו אשר מזכירים שיטתו בד"ת ומעיינים בדבריו אף שהמסקנא דחכם המעיין הוא שלא כדבריו, ולא עלה כלל על דעת החזון איש זצ"ל שלא ימצאו ת"ח שיפלגו עליו ולא שייך שיקפיד ע"ז דאדרבה האמת והשלום אהבו כדאיתא ביבמות י"ד ע"ב על פלוגתא דב"ש וב"ה, וענין שפתותיו דובבות הוא אף כשמזכירין דברי החכם וחולקין עליו, אבל ודאי צריך להזכיר בדרך ארץ שאין לחוש מלהקשות ומלחלוק על גדולי דורותינו אף הגדולים ביותר אבל באופן דרך ארץ, שלכן ליכא שום חשש ושום קפידא להשאר בבני ברק ולומר שיעורים

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן פח

Rav Moshe Feinstein rules that no Rav or Gadol today is immune from others disagreeing with him on halachic issues provided this is done with derech erez (and of course provided that the person is qualified to disagree!)

E] WHAT ISSUES ARE COVERED BY RABBINIC AUTHORITY?

38. **ב** כל מי שאינו עושה כהוראתן עובר בלא תעשה שנאמר לא תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל ואחד דברים שעשאו סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה והן הגזרות והתקנות והמנהגות. הרי הוא אומר: על פי התורה אשר יורוך - אלו התקנות והגזירות והמנהגות שיוורו בהם לרבים כדי לחזק הדת ולתקן העולם

רמב"ם הלכות ממרים פרק א הלכה ב

The authority of the Sanhedrin extended to 'strengthening the religion' and also 'tikun olam'

39. לשמוע בקול בית דין הגדול ולעשות כל מה שיצו אותנו בדרכי התורה באסור ומותר וטמא וטהור וחייב ופטור ובכל דבר שיראה להם שהוא חיזוק ותיקון בדתנו, ואין הפרש בזה בין הדבר שיראוהו הם מדעתם או הדבר שיוציאוהו בהיקש מן ההיקשים שהתורה נדרשת בהן או הדבר שישכימו עליו שהוא סוד התורה או בכל ענין אחר שיראה להן שהדבר כן, על הכל אנו חייבין לשמוע להן

ספר החינוך מצוה תצה

Sefer Hachinuch seems to give the Sanhedrin very broad powers to rule in all areas that they find necessary

40. וכמו שנצטוינו לילך אחר הסכמתם במשפטי התורה, כן נצטוינו לכל מה שאמרו לנו על צד הקבלה מהדעות ומדרשי הפסוקים, יהיה המאמר ההוא מצווה או לא יהיה, ישראל הנוטה מדבריהם אפילו במה שאינו מביאורי המצות, הוא אפיקורוס ואין לו חלק לעולם הבא

דרשות הר"ן הדרוש החמישי בסגנון אחר

The Ran insists that, just as we turn to the Rabbis in matters of psak, so too we must turn to them in matters of hashkafa or what one might classify as 'metahalacha'.

41. ... ממה שאמר הכתוב כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין וגו' ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך וגו'. וכשאתה משתכל במה שכולל הפסוק הראשון מעניני הדינין, תמצאם דברים שצריכים לפרוט אותם ולחלקם ולדקדק בהם בדרך הקבלה לא בדרך אותות השכל. הלא תראה, שלא הזכיר בכללם ענין מן הענינים, אשר יושגו מצד השכל, כי לא אמר, כשתסתפק בענין היחוד, איך הוא או בשמות הבורא ובמדותיו ובשרש משרשי הדת, כעבודת המקום ובטוח עליו והכנע לפניו, ויחד המעשה לשמו, ולברר המעשים הטובים מפגעי ההפסד ועניני התשובה מן העבירות, ולירא ממנו, ולאהבה אותו, ולהתבושש מפניו, ולחשוב עם הנפש בעבור שמו והדומה לזה, ממה שיגיע אליו האדם בדרך השכל וההכרה, שתאמין בהם על ידי חכמי התורה והסמוך, ותסמוך על דברי קבלתם בלבד, אבל אמר שתשוב אל דעתך ותשמש בשכלך במה שדומה לזה, אחר שתעמוד עליו מצד הקבלה, שהיא כוללת כל מצוות התורה ושרשיהן ופרקיהן, ותחקור עליו בשכלך ותבונתך ושקול דעתך, עד שיתברר לך האמת וידחה השקר

חובות הלבבות (הקדמה)

The Chovot Halevavot however appears to limit the Rabbinic authority of Lo Tasur to matters of pure halacha and mesora, not to matters which require some element of personal 'sechel'.

42. וכבר אמרתי לך לא פעם שאם נחלקו חכמים באיזה השקפה ודעה שאין תכליתה מעשה מן המעשים הרי אין לומר שם הלכה כפלוני

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סוטה פרק ג

The Rambam explains in his commentary on the Mishna that in matters of hashkafa there is no final psak in the Talmud. Gedolei Yisrael are left with the latitude to reach a conclusion on their own analysis

- Consider the classic differentiation between psak halacha and 'hashkafa' - eg. the unanimous acceptance of the Rambam in psak but near unanimous rejection by many of Maimonides in matters of hashkafa.
- Interpretation of Chumash - Acharonim disagreeing with Rishonim; Rishonim disagreeing with Chazal.
- Chazal on science/medicine.

43. Were there no genuine gadol who had subscribed to the core halachic positions of what is roughly denominated modern Orthodoxy, ordinary rabbis and laymen would be hard put to cling to them. In the absence of an imprimatur from any *Shofet Shebeyamecha* whatsoever, it would be difficult, if not impossible, to justify adoption of norms and values in defiance of a wall-to-wall phalanx of gedolei Israel. Such action would simply be regarded as an error...
 One's contemporary authority no doubt bases himself largely, and perhaps selectively, upon classical predecessors. But the ordinary person must base himself upon a *Shofet Shebeyamecha*. Even if we should assume that, at the personal level, a moderate *lamdan* may, and perhaps must, act in accordance with his own informed and conscientious reading of the sources - a dubious proposition in its own right - surely no course could be championed in the public sphere. Who, however imagines this to be the case? Only the ignorant and the arrogant

... with respect to the major issues generally perceived as critical to a modern orthodox *weltanschauung*, the Rav z'l took a clear position, so that, in a meaningful sense, he can indeed be regarded as both patron and advocate of that orientation. Hence, he can be rightly regarded as a legitimizing authority for the modern Orthodox Jew at his best Those who identify with his world-view and halachic orientation can rightly regard their similar views as legitimized by his authority - with the proviso, of course, that they generally submit to that authority. They need not routinely accept any jot and tittle of his every ruling ... They should, however, meaningfully identify themselves as his followers.

Rav A. Lichtenstein: Legitimization of Modernity - Classical and Contemporary, Engaging Modernity - Orthodox Forum 1997 p18
Rav Lichtenstein sees the adoption of a hashkafic position as dependant upon a gadol beYisrael adopting that position and 'עשה לך רב' as a means of identifying with such an authority

To underline the confusion on what is, and is not, included in Da'at Torah, here are two short pieces sent in to Tradition Magazine as responses to an earlier article by Professor Lawrence Kaplan:-

44. Agudas Israel was founded on the premise to be governed by Daas Torah, namely Mo'atzei Gedolei Hatorah. To its credit, it has faithfully adhered to this premise and consequently when a halachic question arose whether the Agudas Israel should participate or refrain from joining the Israeli government, the decision was made by Moatzei Gedolei Hatorah. This complying with Daas Torah is one of the basic axioms of Judaism.
 Every organized community in pre-war Europe, as small as it may have been, elected a Rabbi and it was his decisions that governed the community. Every G-d fearing Jew sought the Rabbi to solve his halachic problems. ... However, one must truly understand what is meant by adhering to Daas Torah. When Daas Torah decides by halacha in answer to a pressing problem, it is accomplished by delving deeply into our Shulchan Aruch and Responsa and thus resolving a question of law. ... To classify an article by a Rosh Yeshiva as being Daas Torah, in my view distorts the basic comprehension of Daas Torah.

Rav Yitzchak Isbee, Tradition Magazine 21:2 (Summer 1983) p.180¹⁰

Rabbi Isbee equates DT with halachic psak. Non-halachic issues or even halachic discussions or debates (as opposed to decisions) are not DT.

45. Most importantly, Kaplan misrepresents the purpose of formulating a Da'at Torah to be supposedly to suppress intellectual freedom by letting even one person dictate a pesak, for the world to follow, "brooking no dissent." No responsible Orthodox spokesperson will dispute the traditional view that 'shiveem paneem laTorah'. The Agudah guides itself by the consensus reached by the Moetzet Gedolai HaTorah, which consists of the leaders of a wide range of distinguished schools of thought, who issue decisions only after debate following presentations by counsel who articulate all sides and perspectives of issues. Only questions that involve the Jewish people as a whole - with broad political and social ramifications - lend themselves to a united Da'at Torah stand, voluntarily accepted by the heterogeneous traditional community. Pure halachic questions, however, call for decisions by the morah d'atrah, local community rabbis, influenced by a wide range of traditions and customs

Rabbi Aaron Reichel, Tradition Magazine 21:2 (Summer 1983) p.182

Rabbi Reichel refutes the notion that DT is connected with psak halacha. On the contrary, in matters of psak, one turns to one's own Rav, irrespective of the halachic rulings of the gedolim. Rather, DT is the consensus of the Moetzes Gedolai HaTorah¹¹.

10. Rav Isbee was the founding Rav of Agudath Israel Bais Binyamin in Brooklyn. He writes this in response to an article by Professor Lawrence Kaplan in Tradition 18:3 235-48 in which Kaplan is critical of some aspects of Da'at Torah.

11. The MGT is an body of the Agudat Yisrael movement, founded in Poland in 1912. In the late 1980's Rav Shach led a break-away movement - Degel HaTorah, which now exists in Israel alongside Agudat Yisrael. Past member include:- (Israel) Rabbis Isser Zalman Meltzer, Zalman Sorotzkin, Yosef Shalom Eliashiv, Elazar Menachem Shach, Shlomo Zalman Auerbach, Levi Yitzchak Horowitz, Michel Yehuda Lefkowitz, Nosson Tzvi Finkel; (US - from 1937) Rabbis Moshe Feinstein, Mordechai Gifter, Refael Reuvain Grozovsky, Yitzchak Hutner, Yaakov Kamenetsky, Aharon Kotler, Yaakov Yitzchok Ruderman, Eliezer Silver, Gedalia Schorr, Joseph B. Soloveitchik.